

Kocaeli Mebusu Ekrem Alican'ın, Vergi Usulü Kanununun bâzı maddeleri ile kanuna bağlı cetvelde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesine dair 5815 sayılı Kanununun bâzı hükümlerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/319)

24 . XII . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

5432 sayılı Vergi Usul Kanununa ek 5815 sayılı Kanununun bâzı hükümlerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak takdim edilmiştir. Teklifin kanuniyet kesbetmesi için gerekli muamelelerin icrasına müsaadelerini saygılarımla arz ederim.

Kocaeli Milletvekili

Ekrem Alican

5815 sayılı Kanununun bâzı maddelerinin tadili hakkındaki kanun teklifi gerekçesi

Umumi mütalâalar :

Anayasamızın 95 nci maddesi hükümleri dolayısıyla 1951 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve eklerini en geç Aralık 1950 ayı iptidasında Büyük Millet Meclisine takdim etmek mecburiyetinde kalan Hükümet o zaman, 1950 takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girmiş bulunan Gelir Vergisi tahminlerini tatbikat neticelerine istinat ettirmek imkânını bulamamış ve bilâhara meydana çıkan vergi tahakkuk miktarları, bütçedeki tahminlerin dununda kalmıştı.

Millî Gelirin ticaret ve sanayie isabet eden 5 milyarlık miktarıyla, Kurumlar ve Esnaf vergileri dâhil, ticaret ve sanayi sektörlerinden tahakkuk etmiş ceman 110 milyon liralık vergi miktarı mukayese edilince, aradaki bâriz nispetsizliği izah edebilmek pek güçtü ve gerekli tedbirler alınmadığı takdirde, aynı durum 1952 Bütçe yılında da tekerrür edebilecekti. İşte bu haklı mucip sebepten hareket eden Hükümet, durumun gerektirdiği süratle fiiliyata geçebilmek ve istikbali kışmen olsun karşılabilmek için, ilk merhale olarak, vergi kaçakçılıklarını imkân nispetinde önlemek gayesini gütmüş ve bu maksatla 5432 sayılı Vergi Usul Kanununa ek 5815 sayılı Kanun 18 . VII . 1951 tarihinde Büyük Millet Meclisinden çıkarılmıştı.

Aradan geçen dört beş aylık devre; bu yeni kanundan oldukça müspet neticelerin alınacağına göstermiş bulunmakla beraber, kanun metninde yer almış olan bâzı şiddetli ve suçla münasebeti az cezai müeyyidelerin, dürüst ve hüsnüniyet sahibi mükelleflere âit maddi hata ve kanunu yanlış tefsir etmeden mütevellit fiil ve hareketleri de, vâzı kanunun maksadı ve bu kanunun mucip sebepleri hilâfına, tashihine imkân bırakılmıyacak şekilde şümulleri içerisine aldığı meydana çıkmıştır.

Bu itibarla dört beş ay gibi çok kısa bir zaman evvel yürürlüğe girmiş bulunan bir kanunun, bugün tadilini istemekten doğabilecek haklı tereddüt ve aksülâmelere rağmen, adı geçen kanunun 1952 malî yılı iptidasından itibaren geniş mikyasta tatbik sahası bulacağı ve bu tatbikat sırasında hüsnüniyet sahibi birçok mükelleflerin müşkül durumlara düşecekleri dikkat nazarına alınarak, hâdisenin, işbu kanun teklifi ile, Yüksek Meclise arzına lüzum ve zaruret hissedilmiştir.

Tadili istenen hükümler ve tadili mucip sebepler :

I - 5815 sayılı Kanunun birinci maddesine ait tadil teklifimiz ve mucip sebepleri :

5815 sayılı Kanunun birinci maddesi eski kanunun kaçakçılık fiiline taallük eden 324 neü maddesini tamamen değiştirmiş ve şu şekle sokmuştur.

Muaddel madde 324 -- Kaçakçılık, mükellef veya sorumlu tarafından kasten vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

Aşağıdaki şekillerden her hangi birisi ile vergi ziyana sebebiyet verilmesi halleri, kast aranmaksızın kaçakçılık sayılır.

1. Beyannamede noksan veya hakikata aykırı bildirmede bulunulması (verilen beyannamede hiç beyanda bulunulmaması veya 30 neu maddenin 2 ve 3 neü fıkralarındaki sebeplerle beyannamede bildirilen miktardan fazla re'sen takdir edilen matrah da noksan beyan hükmündedir.)

2. Beyana dayanmakla beraber bildirmeleri beyanname ile yapılmıyan vergilendirmelerde, hiç beyanda bulunulmaması veya noksan veya hakikata aykırı beyanda bulunulması;

3. Vergilendirme dönemi geçtiği halde iş ve teşebbüsün veya beyan esasına dayanan vergilerde muafliktan mükellefiyete intikal hallerinin vergi dairesinin ittilai haricinde bırakılması (kazançları götürü olarak tesbit edilen serbest meslek erbabı ile sabit iş yeri olan esnafta vergilendirme dönemi yerine tarh zamanı nazara alınır);

4. Şahsi, medeni haller veya aile durumu hakkında gerçeğe uymıyan şekilde tanzim edilmiş vesikelerden faydalanılması.

Madde metninin tetkikından anlaşılacağı üzere, kanun kaçakçılık fiilinin tekevvünü için iki unsurun mevcudiyetini şart kılmaktadır.

1. Mükellef veya sorumlu tarafından vergi ziyana sebebiyet verilmesi;

2. Vergi ziyayı keyfiyetinin kasten meydana getirilmiş olması.

Kaçakçılık fiilinin tekevvünü için vergi ziyayı ile birlikte «kast» unsurunun mevcudiyetini şart kılmakla, vâzın kanun, dürüst ve hüsnüniyet sahibi mükelleflerin hukukunu himaye için esaslı bir teminat müessesesi kurmuş ve vergi ziyayı mahiyetindeki her hareketin kaçakçılığa ait ağır cezai müeyyidelerle cezalandırılmasını önlemek istemiştir.

Fakat; bu hükmün hemen altında «aşağıdaki şekillerden her hangi birisi ile vergi ziyana sebebiyet verilmesi kast aranmaksızın kaçakçılık sayılır» denilmek suretiyle dört hal tadat olunmuştur. Kast unsuru dışında bırakılan bu hallerden bilhassa (I) numaralı kısmında zikredilen hal, vâzın kanunun maksadı hilâfına bâzı karışıklıklar doğurabilecek ve hüsnüniyet sahibi mükellefleri her an kaçakçı durumuna sokabilecek mahiyettedir.

Vâzın kanunun bu dört hali kast unsuru dışında bırakmasının sebeplerini 5815 sayılı Kanuna ait hükümet tasarısı gerekçesinde bulmak mümkündür. Gerekçenin «kaçakçılık» adı altında toplanan kısmının (b) fıkrasında aynen şöyle denilmektedir :

«b) Kaçakçılık suçunun unsurları meyanında vergi kaçırma kaydının da mevcudiyeti prensip olarak muhafaza edilmekle beraber, objektif emare ve tezahürlerine göre, vergi kaçırma iradesi ile müteferrik olmadan işlenemeyecek mahiyet arzeden vergi ziyayı halleri tadat edilmiş ve bunlar kanun nazarında başka şart aranmaksızın kaçakçılık addedilmiştir.»

Şu hale göre; vâzın kanunun, bu dört hali sıralarken, bunlardan her birinin kast unsuru olmadan meydana getirilemeyeceğini kabul ve tasavvur ettiği inkâr olunamaz. Halbuki kanun metninin bilhassa (I) numaralı istisnai hali, bugünkü şekli ile, tamamen aksi neticeler doğurabilecek durumdadır.

Metni aynen alalım ve tatbiki misallerle fikrimizi izah edelim :

«Madde 324, fıkra I - Beyannamede noksan veya hakikata aykırı bildirmede bulunulması (verilen beyannamede hiç beyanda bulunulmaması veya 30 neu maddenin 2 ve 3 neü fıkralarındaki sebeplerle beyannamede bildirilen miktardan fazla re'sen takdir edilen matrah da noksan beyan hükmündedir.)»

Bu fıkra hükümlerinin merkezi sıkletini «Beyannamede noksan veya hakikata aykırı bildirmede bulunulması» kısmı teşkil etmektedir. Bu hükme göre; her hangi bir mükellef, vergi dairesine ve

reçeği her hangi bir vergi beyannamesinde, bu noksanlık veya hakikata aykırı bir bildirmeye bulunduğu takdirde bu noksanlık veya hakikata aykırılık her ne sebepten ileri gelirse gelsin ve ne miktar olursa olsun, kaçakçı sayılacak ve kaçakçılığa ait Kanunda gösterilmiş ceza ile cezalandırılacaktır.

Bu cihete tamamiyle nüfuz edebilmek için bâzi tatbiki misaller verelim :

a) Bilânço esasına göre defter tutmak suretiyle Gelir Vergisine tâbi bir mükellef, kanuni defterlerini zamanında tasdik ettirmiş, ispat edici kâğıtlarını muntazam tutmuş, muamelâtını kanunun tarif ettiği şekilde ispat edici kâğıtlarına ve defterlerine intikâl ettirmiş, yıl sonunda gene kanunun tarifâtı dairesinde bilânçosunu yapmış ve defterlerine geçirmiş.

Bu mükellef, Mart ayı içerisinde bağlı bulunduğu vergi dairesine verdiği yıllık beyannamesine, bilânçosunda meselâ 12 210,00 lira olarak gözüken sâfi kârını, maddi bir hata neticesinde 12 120,00 lira olarak geçirse, vergi kaçakçısı addedilecektir. Hiçbir kasdı olmadan yanlışlıkla yıllık gelirini 90,00 lira noksan gösteren bu mükellef, Vergi Usul Kanununun gene 5815 sayılı Kanunla muaddel 325 nci maddesine göre iki bin beş yüz lira ceza ödiyecektir.

b) Aynı mükellef, meselâ bir hayır kurumuna yaptığı yirmi liralık bir teberruu Gelir Vergisi Kanununa göre kabulü caiz bir masraf telâkki ederek defterine işlemiş olsa, beyannamesini de bu suretle yirmi lira eksik gelikle vergi dairesine verse, gene vergi kaçakçısı addedilecek ve iki bin beş yüz lira ceza ödiyecektir.

c) Aynı mükellef demirbaş mahiyetindeki bir masrafını yıllık amortismanlara tâbi tutması icabederken, defterlerine toptan masraf kaydetse gene kaçakçı addedilecek ve iki bin beş yüz lira ceza ödiyecektir.

ç) Aynı mükellef Vergi Usul Kanununun «Değerlendirme» bahsinde bildirilen değerlendirmeye mütaallik hükümlerden her hangi birini yanlış tatbik edip, elinde mevcut emtiayı noksan değerde gösterse, bu noksanlığa ait vergiyi mütaakıp yılda nasılsa ödiyeceği halde, gene vergi kaçakçısı addedilecek ve iki bin beş yüz lira ceza ödemek zorunda kalacaktır.

d) Aynı mükellef amoitisman nispetlerinde her hangi bir hata yapsa ve bu suretle beyannamesindeki gelir miktarı, hakiki miktara nazaran, azalmış gözükse, defterlerinden her an tesbiti kabil ve kasda makrun olması imkânsız bulunan bu hareketi, gene kaçakçılık addedilecek ve iki bin beş yüz lira ceza ödiyecektir.

e) İşletme esasına göre Gelir Vergisine tâbi bir müessese, perakende satışları günlük yekûnlarından her hangi birini yanlış toplasa ve meselâ beş lira noksan olarak işletme defterinin hasılat tablosuna kaydetse, yıl sonunda yıllık gelirini bu miktar noksan beyan etmiş olacağından, gene Vergi Usul Kanununun 5815 le muaddel 325 nci maddesine göre bin lira kaçakçılık cezası ödemek mecburiyetinde kalacaktır.

Hulâsa bu misalleri muhtelif vergi kanunlarındaki beyanname mükellefiyetlerine göre çeşitlendirmek, vâzı kanunun maksadına uymıyan pek çok durumlar tesbit etmek mümkündür. Misallerin tetkikından kolayca anlaşılacağı üzere, bu hâllere, tadil kanununa ait gerekçenin yukarıda arzettiğimiz kısımda sarahaten ifade olunan «Vergi kaçırma iradesi» nin müterafik bulunmadığı aşikârdır. Mükelleflerin beşerî hata ve kanunları yanlış anlamalarından ileri gelen ve bütün dikkat ve hassasiyetlere rağmen içtinabı gayrikabil olan bu çeşit hâdiselerden bir veya birkaçına eminiz ki, beyanname esasına göre vergi ödemek durumunda olan her mükellefin muamelâtında mutlaka tesadüf edilebilecektir. Bir an için bu mükelleflerin hepsinin muamelâtının tetkik olunduğunu kabul etsek, memlekette mevcut bütün mükellefleri kaçakçı telâkki etmek ve bu fiile ait cezalarla cezalandırmak zarureti ile karşı karşıya kalacağız demektir. Şu halde bugün, memleketimizde, bir mükellefin müessesesinde tetkikat yapmak, o mükellefi, en az, kaçakçılık cezasına çarptırmak iradesinin bir müterafiki haline girmiş bulunmaktadır. Mevcut mükelleflerinin, bir yılda, ancak yüzde onunun muamelâtını tetkik edebilmek imkânına sahip bir malî bünye için arzettiğimiz bu durumun ne kadar tehlikeli netayiç doğurabileceğini izaha lüzum olmasa gerekir.

Burada, üzerinde ehemmiyetle durulması icabeden bir nokta da Vergi Usul Kanununun muaddel 318 nci ve 919 neu maddeleri muvacehesinde durumun meydana ettiği tehlikeli hususiyettir.

Muaddel 318 nci madde ile, evvelce mevcut olan « aynı takvim yılı içinde birden fazla kaçakçılık yapılmış olursa bunların hepsi 325 nci maddede yazılı en az cezanın hesaplanması bakımından bir fiil sayılır ». Hükmü kaldırılmış, bu suretle bir taraftan eski kanunun 500, 250 ve 50 liralık asgari kaçakçılık cezaları 2.500, 1.000, 100 liralık miktarlara çıkarılırken, diğer taraftan da bir takvim yılı içinde yapılmış kaçakçılık mahiyetindeki her suç için ayrı ayrı asgari ceza alınması esası konularak, fiil ayrılığı prensibine, en geniş mânâsiyle, tatbikatta yer verilmiştir. Buna zamiyeten 319 neu maddede; tekerrür eden kaçakçılık suçlarının cezalarına % 50 nispetinde ilâve yapılacağı, hüküm altına alınmıştır.

Bütün bu eihetler de göz nünde tutulursa, bir kısım mâsum mükelleflerin ilerde ne kadar müşkül durumlarla karşılaşabileceklerini tasavvur etmek imkân dâhiline girmiş olur:

Gerekçemizin bu kısmına son vermeden evvel, biraz da, elinde olmyan sebeplerle ve yukarda izah ettiğimiz şekil ve suretlerde vergi kaçakçısı durumuna girmiş mükelleflerin, müesseselerinde tetkikata geçilmezden önce hatalarını tesbit etmeleri halinde cezadan kurtulmak imkânına sahip olup olmadıklarını gözden geçirelim.

5432 sayılı Vergi Usul Kanununda 348 nci madde ile ihdas olunmuş bir pişmanlık müessesesi mevcuttu. Bu madde hükümlerine göre ve bâzı şartların tahakkuk etmesi halinde, kaçakçılık veya kusur mahiyetindeki kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden ve açık olarak haber veren mükellefler hakkında ceza kesilmezdi, ek kanun ana kanunun bu maddesini de 12 nci maddesine koyduğu bir hükümle 24. IX. 1951 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmış ve bu suretle bir defa kaçakçı durumuna girmiş olan hüsnüniyet sahibi mükelleflerin bu durumdan kurtulabilmeleri imkân külliye bertaraf olunmuştur.

İşte izah ettiğimiz bütün bu hususları göz önünde tutarak, 5815 sayılı Kanunun birinci maddesine taallük eden tadil teklifimizde, 324 neu maddeye mütaallik istisnai hallerden (I) nei hali takiben aşağıdaki şekilde bir hüküm konulmasına zaruret hissetmiş bulunuyoruz.

«Ancak; bu fıkrada beyan olunan suçlar mükellefin, maddi hata, kanunu yanlış anlama gibi sebeplerle hüsnüniyetinden tevellüt etmiş olur ve bu kanuna göre tutulması mecburi defter veya ispat edici kâğıtları bu hususu gösterirse, kaçakçılık için kasıt unsuru mevcut değil demektir.»

Bu ilâve hükümle; beyannamelerinde noksan veya hakikata aykırı beyanda bulunan hüsnüniyet sahibi mükelleflere, hüsnüniyetlerini ispat hakkını tanımak gayesi güdülmüştür. Yalnız, hüsnüniyetin ispatı mücerret iddialara ve takdirî delillere istinat etmiyecek, kanunen kabulü caiz defter veya vesikalar bu hususu açıkça göstermiş bulunacaktır. Bu suretle hem vatandaş hukuku, hem de hazine hukuku karşılıklı bir şekilde teminat altına alınmış olacaktır.

II - 5815 sayılı Kanunun ek ikinci maddesine ait tadil teklifimiz ve mucip sebepleri

5815 sayılı Kanunla memleketimiz vergi hukukuna yepyeni ve oldukça ağır cezai müeyyedeler getirilmiştir. Devlet hazinesinden hileli yollarla vergi kaçırmayı sanatı mütade haline getirmiş kişileri cezalandırmak gayesini güden bu hükümleri tasvip etmemek için hiçbir sebep yoktur. Yalnız, yukarda da tebarüz ettirmeye çalıştığımız gibi, kaçakçıları ve hilebazları takip edip cezalarını verelim derken, namuslu mükellefleri de himaye vecibesıyla karşı karşıya bulunduğumuzu unutmamak gerekir. Hâdiseyi bu yönden tetkik ettiğimizde 5815 sayılı Kanunun ek ikinci maddesi hükümlerinin ilerde bâzı komplikasyonlar doğurabileceğini ve hüsnüniyet sahibi vatandaşları, bâzı maddi hatalarının neticesinde, mahkeme kapılarında sürüklendirebileceğimizi ve neticede ağır ceza müeyyedelerle hattâ hürriyeti tahdit edici cezalarla karşı karşıya bırakabileceğimizi dikkatten uzak tutmamamız icabeder. Bu hususta da görüşlerimizi kanun hükümlerini tetkik ve maddi misallerle izah etmek suretiyle ortaya koyalım.

Ek ikinci madde vergi hilesi sayılacak vergi suçlarını A, B, C namları ile üç bentte mütalâa

etmiş ve maddenin merkezi sıklığını teşkil eden A bendini 7 fıkraya bölmüştür. Bu yedi fıkradan mevzuumuzla ilgili yedinci fıkra aynen şu hükümleri ihtiva etmektedir.

«Bir vergilendirme dönemi içinde 5 000 lirayı aşan satış bedeli veya 2 500 lirayı aşan ücret, komisyon, faiz, iştirak hissesi, kira bedeli gibi hasılatı bu kanuna göre tutulması mecburi olan defterlerden hiçbirinde veya beyannamede göstermemek.» Hasılatın bu defterlerden veya beyannameden birinde gösterilmiş olması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz. Defter tutmaya mecbur olmayanlar hakkında yalnız beyannamede gösterilmiş olup olmadığına bakılır.)

Madde; diğer altı fıkroda mevcut durumlardan birinin veya yukarıki fıkradaki durumun tesbiti halinde (beyanname verilmiş olsun olmasın) verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesine veya noksan tahakkuk ettirilmemesine sebebiyet veren mükelleflerin vergi hilesi yapmış addedileceğini ve bu suça ait cezalarla cezalandırılacağını ifade etmektedir.

Ayrıca, aynı maddenin C bendindeki hükümle de, A bendinin 1-7 nci fıkralarında yazılı hareketlerin vergi hilesi sayılması için verginin tahakkuku için kanunda belli edilen sürenin hülûlünün şart olmadığı, yani fiilen vergi zıyanının mevcut olup olmadığına ehemmiyeti bulunmadığı ifade edilmiştir.

Şu hale nazaran; meselâ bir mükellef yapmış olduğu satışlar neticesinde kestiği faturalardan tutarı beş bin lirayı aşan her hangi birini veya tutarları yekûnu beş bin lirayı aşan birkaçını yevmiye defterine intikal ettirmeyi unutsa, henüz sene sonu gelip beyanname vermemiş olsa ve bu arada bu faturayı yevmiye defterine işlemediği her hangi bir tetkikte meydana çıkarılsa, hileli vergi suçu işlemiş olacak ve bu suçlara ait ceza ile cezalandırılacaktır. Bu cezanın nevi ve miktarı da 3 ncu maddenin 2 nci fıkrasında gösterilmiştir. Bu fıkranın hükmü aynen şöyledir:

«Hareketleri ek ikinci maddenin A bendinin 7 nci fıkrasına veya C bendine uygun olanlar hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla birlikte ceza müddeti kadar ticaret, sanat veya meslekten memnuiyete ve masrafi hükümlüden sonradan tahsil edilmek üzere keyfiyetin gazete çıkan yerlerde gezete ile, gazete çıkmayan yerlerde mütat vasıtalarla ilânına hükmolunur.»

Suçla ceza arasındaki ağır nispetlilik aşikârdır. Sattığı her hangi bir emtia için fatura kesen bir mükellef vergi hilesi yapmayı hatır ve hayalinden geçiren bir kimse olmamak gerekir. Her hangi bir şekilde defterine intikal ettirmeyi unuttuğu bu faturayı da, muhtemelen sene içinde yapacağı muhtelif kontrollerden birinde veya sene sonunda bilânçosunu yaparken tesbit edecek ve defterine intikal ettirerek vergisini ödiyecektir.

5815 sayılı Kanuna ait Hükümet tasarısının gerekçesini tetkik ettiğimizde, bir hareketin vergi hilesi telâkki edilebilmesi için, vergi zıyanına sebebiyet versin vermesin, bu hareketin hile, sahtekârlık, aldatıcı vasıtalarla müracaat şeklinde vukua gelmesi ve bir bakımdan da âmme hakkının ihlâl ve iptali sadedinde, âmmeye karşı işlenilmiş bir mahiyet iktisap etmiş bulunması lâzımdır. Kanun vâzın ek ikinci maddeyi kabul ederken bilhassa bu mucip sebepleri hareket noktası olarak kabul ettiğine göre, yukarda bahis mevzuu hâdisenin vergi hilesi olarak kabulüne imkân ve ihtimal bulunmamak icabeder? Bir mükellefin her hangi bir veya birkaç satış faturasını her zaman her kesin başına gelebilecek beşerî bir dalgınlık hata veya unutkanlıkla henüz vergi dairesine beyannamesini vermediği bir sırada defterine işlememiş olması hâdisesinde, ne bir hile, ne bir sahtekârlık, ne de aldatıcı vasıtalarla müracaat kasdı görmek imkânı olmadığı gibi, bu hareketi âmmeye karşı, âmme hakkının ihlâl veya iptali sadedinde girişilmiş bir teşebbüs şeklinde vasıflandırmak da mümkün değildir.

İşte bu mucip sebepler göz önünde tutularak, kanun teklifimizde ek ikinci maddenin A bendinin 7 nci fıkrası ufak bir tadille aşağıki şekle sokulmuştur :

«Bir vergilendirme dönemi içinde beş bin lirayı aşan satış bedeli veya iki bin beş yüz lirayı aşan ücret, komisyon, faiz, iştirak hissesi, kira bedeli gibi hasılatı bu kanuna göre tutulması mecburi olan defterler veya ispat edici kâğıtlardan hiç birinde veya beyannamede göstermemek. (Hasılatın bu defterler ve ispat edici kâğıtlardan veya beyannameden birinde gösterilmiş olması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz. Defter tutmaya mecbur olmayanlar hakkında yalnız beyannamede gösterilmiş olup olmadığına bakılır.) »

Hükmü bu şekilde sokmakla, bir mükellefin vergi hilesi yapmış olması için, kaçırmak kasdını güttüğü hasılatı, defterleri veya beyannamesi ile birlikte ispat edici kâğıtlarına da kaydetmemiş bulunması şart kılınmıştır. Ancak bu suretle vâzın kanunun kasdettiği mânada, vergi hilesi suçunun tekevvün edeceği, yukarıda verdiğimiz izahatın tabîi bir neticesi olmak gerekir.

III - 5815 sayılı Kanunun ek dördüncü maddesine ait tadil teklifimiz ve mucip sebepleri :

5815 sayılı Kanunun ek dördüncü maddesi; idari makamlarca vergi hilesi mahiyetinde görülen suçların, idari ve adli mahkemelere intikalleri bakımından tâbi tutulacakları usuli hükümleri vaz'etmiş bulunmaktadır. Bu hükümlerin esaslarını şöylece sıralayabiliriz:

a) İdari makamlar vergi tetkikleri sırasında tesadüf ettikleri ve vergi hilesi şeklinde telâkki ettikleri suçları âmme dâvası açılması zımında derhal savecılığa bildirmek mecburiyetindedirler.

b) Vergi hilesi yaptığı iddia olunan bir mükellef, idari kaza mercilerinden hile yapmamış olduğunu müeyyet bir karar alabilir, fakat bu karar ceza yargıcının kendisine hürriyeti tahdit edici ceza vermesine mâni değildir.

c) Vergi hilesi yaptığı iddia olunan bir mükellef ceza mahkemesinden beraet kararı alabilir, fakat bu karar idari kaza mercilerinin kendisine kaçakçılık cezası tahakkuk ettirmesine mâni değildir.

ç) Hulâsa; hâdisenin idari dâva yolu ile tetkiki ayrı, ceza dâvası yolu ile tetkiki ayrı bir seyir ve mecrâ takip etmekte ve aynı hâdisе hakkında karar vermek durumunda olan bu iki kaza mercii arasında en ufak bir irtibat tesisine lüzum görülmemiş bulunmaktadır.

Kanaatimizce bu usuli hükümler, tatbikatta bâzı mertebe tezatlarla ve suitefehhümlere sebebiyet verici mahiyettedirler. Bu itibarla yukarıda sıralanmış olan bugünkü esaslara sarahat vermek ve bunları tezathî neticeler doğurmayacak şekilde sokmak icabeder. Bu maksatla ek dördüncü madde tarafımızdan yeniden kaleme alınmış ve bu yeni şekil teklif olunmuştur. Teklimizde göz önünde tuttuğumuz esasları şöylece sıralayabiliriz.

a) Vergi tetkikleri sırasında tesadüf edilen ve vergi hilesi mahiyetinde telâkki olunan hâdiseler, idari kaza mercilerinin nihai ve kesin kararları ile teyit olunmadıkça, adli mahkemelere intikal ettirilemezler.

b) Tetkikat sırasında idari kaza mercilerini alâkalandırmıyacak şekilde ve vergi hilesi mahiyetinde suçlara tesadüf olunursa, hâdisе derhal adli mahkemelere intikal ettirilir.

c) Cumhuriyet savecilerine yapılacak ihbarlar evvel emirde idari mercilere bildirilir ve bu mercilerin yapacakları tetkikler neticesine göre muamele icra olunur.

Bir mükellef veya bir müessesenin âmme menfaatlerine karşı bir suç işlemiş olmak zan ve töhmeti ile ceza mahkemesine sevk edilmesinin, bilâhara mahkemedен beraet kararı olsa dahi, o mükellef veya müessesenin ticari ve malî itibarı, şahsi haysiyeti üzerinde çok büyük tesirleri olacağı muhakkaktır. Böyle geniş aksülâmeller doğuracak bir hâdisenin de, her hangi bir inceleme memurunun subjektif takdir ve telâkkilerine istinat ettirilmesi, bugün içinde bulunduğumuz kanun devleti ve insan haklarına riayet havası ile kabili telif olmamak gerekir. Hele programında vergi borcundan dolayı hapis cezasının kaldırılmasını, Hazine menfaati ile halkın menfaatinin beraber yürütülmesini isteyen bir partinin iktidarda bulunduğu sırada, bu şekildeki bir hükmün mavaakaaya hiç de uygun düşmeyeceği aşikârdır. Bu itibarla; getirmek istediğimiz hükümlerde, mükellefler hakkındaki tetkikat neticelerinin idari kaza mercilerinin nihai ve kesin kararları ile teyit olunmadıkça, mükelleflerin ceza mahkemelerine sevk edilemeyecekleri prensibi bilhassa göz önünde tutulmuştur. Ayrıca idari kaza mercilerinin tetkikine tâbi olmayan hususlarda, bizzarure hâdiselerin derhal ceza mahkemelerine intikal ettirilmesi kabul olunmuştur.

5815 sayılı Kanunun ek 3 ncu maddesindeki ceza hadlerine nazaran, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesiyle konulmuş bulunan dâva müruruzamanı 5 sene gibi uzun bir müddet olduğundan, koymak istediğimiz esasların ceza hukukumuzun ana prensiplerine de aykırı düşmeyeceği tabiidir.

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 2/319

Karar No. 5

3 . VI . 1953

Yüksek Reisliğe

Koçaeli Mebusu Ekrem Alican'ın, Vergi Usul Kanununun bazı maddeleriyle kanuna bağlı cetvelde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair 5815 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair 24 . XII . 1951 tarihli kanun teklifi ile aynı mevzuda Hükümetçe ihzar edilmiş olan 26 . IX . 1952 tarihli kanun tasarısı Maliye, İktisat, Ticaret, Adalet ve Bütçe komisyonlarından beşer üye alınmak suretiyle teşkil edilen geçici komisyonumuzda teklif sahibi ve Maliye ve Adalet Vekâletleri temsilcileri huzuriyle incelendi.

Hükümetçe hazırlanmış olan tasarı, bu tasarı ile birlikte Komisyonumuza havale edilen Gelir, Kurumlar Vergisi Kanunlarının tadili ile ilgili tasarılar da yapılan tadilâta mütenazır çok geniş ve şumullü tadil tekliflerini ihtiva etmekte olup bu tasarinin müzakere mevzuu edilebilmesi, ancak bahsedilen gelir ve kurumlar vergisi tadil tasarılarının daha önce tetkik ve kabulüne mütevakkif bulunmuş ve bu tetkikatin ise kısa bir zamanda yapılmasının mümkün olamayacağı anlaşılmıştır.

Halbuki Vergi Usul Kanununda yer almış olan vergi cezalarına mütaallik hükümlerin, 5815 sayılı Kanunla evvelce yapılmış olan tadilât neticesinde şiddetlendirilerek bilhassa beyana istinadeden vergilerde, mükelleflerin yapacakları noksan bildirmelerin alelîtlak kaçakçılık sayılması ve muayyen bir miktarı tecavüz eden bâzi hasılatın beyanname ve defterlere intikal ettirilmemiş olması keyfiyetiniñ, vergi zıyaı olmadan dahi hileli vergi suçu sayılması, buna mukabil bâzi şartlar dâhilinde mükelleflerin faydalanabilecekleri (pişmanlık) hükmünün ilga edilmesi gibi sebepler ve haller muvacehesinde devamlı bir endişe içinde buldukları anlaşılan hüsnüniyet sahibi mükelleflerin bu endişelerinin müstacelen bertaraf edilebilmesi için, Hükümetçe hazırlanan tasarinin müzakeresinin Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunu

tadil tasarılarının müzakeresine talikı ile Koçaeli Mebusu Ekrem Alican'ın kanun teklifinin takdimen müzakere mevzuu edilmesine lüzum ve zaruret hissedilmiş ve ancak bu müzakereler sırasında Hükümet tasarısında mevcut bazı tekliflerden de faydalanılmıştır.

Teklif sahibi Ekrem Alican'ın 5 maddeden ibaret olan ve yürürlüğe taallük eden maddeler haricinde tadilâtlarla ilgili 3 maddeyi ihtiva eden kanun teklifinin birinci maddesi ile yapılması teklif edilen tadilât, 5815 sayılı Kanunun 1 nevi maddesiyle değiştirilen Vergi Usul Kanununun 324 nevi maddesinin ikinci bendinin 1 numaralı fıkrasına bir hüküm eklenmesinden ibaret bulunmaktadır.

Komisyonumuzca yapılan müzakere neticesinde, eklenmesi teklif edilen bu hükmün, sözü edilen maddenin birinci bendinde istisna teşkil eden hükümlerden birini tesbit eylemekte bulunan 1 numaralı fıkraya bir istisna vaz'eder mahiyette bulunduğu ve istisnai bir hükme aynı fıkra içinde istisna teşkil edecek diğer bir hüküm konulmasının kanun tekniği bakımından doğru olamayacağı gibi bu hükümle, mezkûr 1 numaralı fıkraya göre kasıt aranmaksızın suç sayılan noksan bildirmelerde, maddi hata, kanunu yanlış anlama gibi mükelleflerce her bahiste ileri sürülebilecek ve aksinin iddia ve ispatı mümkün olmayacak olan sebeplerin, mükellefin hüsnüniyetine delil addedilmesi ve mükellef tarafından beyanname ile yapılan noksan bildirim, tutulması kanunen mecburi olan defterlerde veya ispat edici kâğıtlarda görülmesi halinin, bu fıkraya hükmüne göre suçlandırılmamak için bir sebep ve karîne olarak kabul olunması, bu fıkranın tedvininden beklenen faydanın tamamen kaybedilmesini mucip olacağı anlaşıldığından yapılacak tadilâtın, fıkraya istisnai bir hüküm ilâvesinden ziyade, fıkranın tamamen değiştirilmesi suretiyle yapılması ve bu fıkraya göre kasıt aranmaksızın suç sayılan halin, mükellefler tarafından verilen beyannamelerde noksan

Bildirilmede bulunulması ve fakat noksan bildirilenin toplamının 5 000 lirayı ve beyannamede yazılı vergi matrahının % 10 nu aşması haline hasrı uygun görülmüş ve tasarının birinci maddesi komisyonumuzca bu maksatla tadilen kabul edilmiştir.

Bundan başka Hükümetçe hazırlanmış olan tadil tasarısı ile Vergi Usul Kanununun muadeli 324 ncu maddesinin ikinci bendinin 3 numaralı fıkrasında münderiç (Vergilendirme dönemi geçtiği halde iş ve teşebbüsün...) ibaresindeki (Vergilendirme dönemi tâbiriyle tâyin ve tahdit edilmiş olan sürenin kifayetsiz görülerek bu sürenin beyanname verme müddeti ve 322 nci maddede yazılı ek sürenin hitam bulacağı zamana kadar temdit edilmesi ve fıkra metnine göre iş ve teşebbüsü idarenin ıttılaharicinde kalan mükellefler hakkında uygulanacak olan hükmün de pek şümulü olup tatbikatta yanlış anlamalara sebebiyet vermiş bulunmasına mebni bu halin de, yalnız ticari veya mesleki kazanç sahiplerinin kazançlarıyla ilgili faaliyetlerinin mektum kalması halinde tatbik edilmesinin teklif edildiği görülmüş ve komisyonumuzca yapılan müzakere neticesinde bahsedilen sebepler vârit görüldüğünden mezkûr 3 numaralı fıkra hükmü de bu maksadı temin edecek şekilde tadil olunmuştur.

5815 sayılı Kanunun 11 nci maddesiyle Vergi Usul Kanununa eklenen ek 2 nci maddenin A bendinin 7 numaralı fıkrasına göre, fıkra metninde zikredilen miktarları tecavüz eden ve neveleri tadat ve tâyin edilmiş bulunan hasılatın mükellef tarafından verilen beyannamede veya kanunen tutulması gereken defterlerde gösterilmemesi suretiyle vergi ziyana sebebiyet verilmesi, hileli vergi suçu sayılmıştı.

Kocaeli Mebusu Ekrem Alican tarafından teklif edilen kanun tasarısının 2 nci maddesiyle, bu fıkra hükmüne göre bir kimse hakkında hileli vergi suçu cezası kesilebilmesi için, noksan bildirilen veya defter kayıtlarına noksan intikal ettirilen hasılatın beyanname ve defterlerden başka ispat edici kâğıtlarda da gösterilmemiş olmasının şart kılınmak istenildiği anlaşılmıştır.

(İspat edici kâğıtlar) tâbiri çok geniş ve şümulü bir tâbir olup her hangi bir kayda ve şekle tâbi olmayan ve her hangi bir mükellefin vergi ile ilgili bir muamelesini tesbit eder ma-

hiyette olup bâzan bu mükellefin muamele ve münasebette bulunduğu diğer kimseler nezdinde de bulunabilecek olan ispat edici her hangi bir kâğıtta yazılı olduğu için, yapılan tadil teklifine göre, hileli vergi suçu sayılması mümkün olmayan noksan hasılat bildirmeleri ve defter kayıtlarından hariç bırakılmış hasılat dolayısıyla mükellef hakkında hileli vergi suçundan dolayı takibat icrasına imkân kalmıyacağı ve bu suretle mezkûr fıkranın tedvini ile istihdaf edilmiş olan maksadın temin edilemeyeceği anlaşılmış ve bu sebeple işbu tasarının 1 nci maddesiyle yapılan tadilâta da tenazür teşkil etmek ve mükellefin beyan eylediği matrah miktarıyla mütenasip olmak üzere bir vergilendirme dönemi içinde toplamı 5000 lirayı ve aynı zamanda beyannamede bildirilen vergi matrahının % 10 nu aşan hasılatın, beyanname veya defter kayıtlarına noksan intikal ettirilmek suretiyle vergi ziyana sebebiyet verilmesi halinde, hileli vergi suçu sayılması uygun görülmüştür.

Diğer taraftan mer'î hükümlere göre, bahsedilen ek 2 nci maddenin (c) bendi mucibince, yukarda sözü geçen 7 numaralı fıkroda yazılı halin, verginin tahakkuku için kanunda belli edilen süre içinde işlenmiş olması hali, hileli vergi suçu sayılmış ise de hesaplarını kapatmamış ve bilânçosunu tanzim etmemiş olan mükelleflerin bâzan bir zühul neticesi olarak da, fıkra metninde yazılı miktarları tecavüz eden hasılatın, defterlerine intikal ettirmemeleri mümkün olduğundan bu gibi hallerde yapılan hata ve yanlışlıkların, verginin tahakkuku zamanına kadar mükelleflerce düzeltilmesine imkân verebilmek ve bu zamana kadar yapılan bu nevi hatalar sebebiyle mükellefleri hileli vergi suçundan dolayı takibata mâruz bırakmamak için mezkûr (c) bendi metnindeki (A bendinin 1 - 7 numaralı fıkralarında ...) ibaresinin, (A bendinin 1 - 6 numaralı fıkralarında...) şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüş ve gerekli tadilat bu maksatla yapılmıştır.

Müzakere mevzuu olan kanun teklifinin 3 ncu maddesiyle hileli vergi suçlarının cezalandırılmasındaki usulü tâyin eden ek 4 ncu maddede, yapılan inceleme neticesinde hileli vergi suçu işlediği anlaşılan kimselerin bu suçları dolayısıyla yapılacak takibatın, vergi ihtilâflarını incelemeye yetkili makam ve mercilerin nihai kararları ile kısmen olsun kesinleşmesine talik

edilmesi ve ancak vergi dairesince bu tarihten sonra suçun tesbitine mütaallik dosyanın bir suretinin âmme dâvası açılması talebiyle Cumhuriyet Müddeiumumiliğine gönderilmesi esasının vaz'olunmasının ve Cumhuriyet Müddeiumumiliğine de dâva açmak mecburiyetinin tahmil edilmesinin teklif olunduğu anlaşılmıştır.

Vergi incelemeleri sırasında tesbit edilen hileli vergi suçundan dolayı yapılacak takibatın, teklif veçhile talik edilmesi, adli kaza mercinin kararlarını, malî kaza mercilerinin kararlarıyla takyit etmek gibi bir neticenin husulüne sebebiyet vereceği gibi ihtilâfın malî kaza mercilerinde tetkikının gecikmesi nispetinde adli takibatın gecikmesini ve bâzı hallerde suç delillerinin bu gecikme dolayısıyla kaybolmasını ve bu suretle adli kaza verilecek hükmün tesirinin azalmasını intaç edeceği, aynı zamanda hileli vergi nuçundan zanlı olan kimselerin de lüzumsuz intizarlarını ve endişelerinin devamı mucip olacağı ve Cumhuriyet Müddeiumumiliğine de bu mevzuda âmme dâvası açmak mecburiyetinin tahmilinin doğru olmayacağı düşünölmüş ve umumi prensiplere aykırı düşöceği ve bu sebeplerle ek 4 ncü maddenin mer'i hükmülerinde her hangi bir tadil yapılması uygun görölmediğinden bahsedilen 3 ncü madde metinden çıkarılmıştır.

Yukarda arz ve işaret edildiği veçhile Vergi Usul Kanununun 348 nci maddesinde yer almış olup 5815 sayılı Kanunla ilga edilmiş bulunan pişmanlık müessesesinin evvelce meri olan hükümlerde yeniden bâzı değişiklikler yapılmak suretiyle ihyasında, gerek zuhulen gerekse kasten noksan bildirimde bulunan mükelleflerin bu hatalarını bilâhara anlamak veyahut kasdî hareketlerinden nedamet etmek suretiyle noksan bildirmelerini ikmal etmek istedikleri takdirde buna imkân vermenin mükellef bakımından olduğu kadar idare hukukunu temin bakımından da faydalı olacağı düşünölmüş ve esasen Hükümetçe hazırlanmış olan tasarıda da bu hükmün yeniden vaz'ının teklif edildiği göröldüğünden tasarinın 3 ncü maddesini teşkil etmek ve Vergi Usul Kanununun 5815 sayılı Kanunla ilga edilen 348 nci maddesi yerine (ıslah ve pişmanlık) matlabını taşıyan bir madde konulmuştur.

Kanun teklifinin komisyonumuzca tadilen kabul edilmiş olan 1 ve 2 ncü maddeleriyle, 5815 sa-

yılı Kanunla vaz'edilen ceza hükümlerinde mükellef lehine bâzı değişiklikler yapılmış ve 3 ncü madde ile vaz'edilen ıslah ve pişmanlık hükümleri de, noksan bildirmede bulunmak veya muayyen bir miktarı geçen hasılatını beyan-namelerinde göstermemek veya defter kayıtlarına intikal ettirmemek suretiyle hileli vergi suçu işliyen veya kaçakçılık ve kusur gibi kanuna aykırı harekette bulunan mükelleflere bu suç ve hareketlerinden dolayı kesilecek cezalardan muayyen bir süre içinde bâzı şartlar dâhilinde kurtulmak imkânını bahşetmekte bulunduğundan bu hükümlerin kanuniyet kesbederek yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenmiş olan fiiller hakkında bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan kanunların vergi zamlarına ve cezalarına mütaallik hükümleriyle bu kanunun hükümlerinden hangisi mükellefin veya suçu işliyen kimsenin lehine ise o hükmün tatbik olunması ve bu hükmün yine bu tarihten önce 5815 sayılı Kanuna göre kesilmiş olan vergi cezalarıyla ceza mahkemelerince hükmolunan cezalara - bu cezalar kesinleşmiş veya tahsil edilmiş olsun olmasın - da teşmiliyle tahsil edilmiş olan vergi cezalarının iadesini teminen hüküm vaz'ı, bilhassa hüsnüniyet sahibi mükelleflerin hukukunu sıyanet bakımından lüzumlu ve faydalı göröldüğünden kanun teklifine bu maksatla geçici iki madde ilâve edilmiştir.

Yürürlüğe taallük eden 4 ncü maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiş, 5 ncü maddesi dil bakımından düzeltilmiş olan işbu kanun teklifinin ehemmiyetine mebni Umumi Heyette ivedilik ve öncelikle göröşölmesi talebiyle gerekli muamele yapılmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Geçici Komisyon Reisi Bu rapor Sözcüsü

Rize

Bolu

I. Akçal

K. Kozak

Kâtip

Zonguldak

Gümüşane

F. Açıkşöz

H. Tokdemir

Kastamonu

Kocaeli

Şükrü Kerimzade

M. Yılmaz

İmzada bulunamadı

Konya

Konya

H. Aydın

Saffet Gürol

İmzada bulunamadı

Siird

Bursa

M. D. Süal

H. Şaman

Urfa
Söz hakkım mahfuzdur.
F. Ergin

Sivas
Halil Emre
İmzada bulunamadı

Kocaeli
Söz hakkım mahfuzdur
E. Alican

Istanbul
A. H. Başar

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ EKREM
ALICAN'IN TEKLİFİ

5432 sayılı Vergi Usul Kanununa ek 5815 sayılı
Kanunun bâzı hükümlerinin değiştirilmesine
dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5432 sayılı Vergi Usul Kanu-
nunun 5815 sayılı Kanunun birinci maddesi-
le muaddel 324 ncu maddesinin, ikinci bendinin
I numarayı taşıyan fıkrasına aşağıdaki hüküm
eklenmiştir :

«Ancak; bu fıkroda beyan olunan suçlar
mükellefin, maddi hata, kanunu yanlış anla-
ma gibi sebeplerle, hüsnüniyetinden tevellüt et-
miş olur ve bu kanuna göre tutulması mecburi
defter veya ispat edici kâğıtları bu hususu gös-
terirse, kaçakçılık fiili için kast unsuru mev-
cut değil demektir.»

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Vergi Usul Kanununun bâzı maddeleri ile bu
kanuna bağlı cetvelde değişiklik yapılmasına ve
bu kanuna bâzı maddeler ve fıkralar eklenmesi-
ne dair 5815 sayılı Kanunun bâzı hükümlerinin
değiştirilmesine ve Vergi Usul Kanununun
mezkûr kanunla kaldırılan 348 nci maddesi ye-
rine bir madde konulmasına dair Kanun

MADDE 1. — 5432 sayılı Kanunun 5815 sa-
yılı Kanunla muaddel 324 ncu maddesinin ikin-
ci bendinin 1 ve 3 numaralı fıkraları aşağıdaki
şekilde değiştirilmiştir:

1. Bir vergilendirme dönemi içinde toplama
5 000 lirayı ve beyannamede yazılı vergi
matrahının % 10 nu aşan bir miktarın noksan
veya yanlış bildirilmesi (beyanname dışında
ayrıca bir tetkika ihtiyaç göstermeksizin bey-
annamede yazılı malûmata istinaden vergi da-
iresince tesbiti mümkün olan noksan veya
yanlış bildirmeler bu hükümden müstesnadır).

Verilen beyannamelerde hiç beyanda bulu-
nulmaması veya 30 ncu maddenin 2 veya 3 nu-
maralı fıkralarında yazılı sebeplerle re'sen tak-
dir olunan ve yukarda yazılı hadleri aşan mat-
rah veya matrah farkları da noksan beyan
hükümündedir.

3. a) Beyan esasına istinadeden mükelle-
fiyetlerde beyanname verme süresi ve 322 nci
maddedeki ek süre; veya,

b) Beyan esasına istinat etmiyen mükelle-
fiyetlerde vergilendirme dönemi ve tarh za-
manı;

geçtiği halde ticari veya mesleki kazanç sa-
hiplerinin kazançlarıyla ilgili faaliyetlerinin;
veya,

c) Beyan esasına istinadeden vergilerde
vergilendirme dönemi ve beyanname verme sü-
resi ve 322 nci maddedeki ek süre geçtiği hal-
de muafliktan mükellefiyete intikal halinin
vergi dairesinin ittılai haricinde bırakılması.

Teklif

Geçici K.

MADDE 2. — 5815 sayılı Kanunun ek ikinci maddenin A bendinin 7 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bir vergilendirme dönemi içinde 5 000 lirayı aşan satış bedeli veya 2 500 lirayı aşan ücret, komisyon, faiz, iştirak hissesi, kira bedeli gibi hasılatı bu kanuna göre tutulması mecburi olan defterler veya ispat edici kâğıtlardan hiçbirinde veya beyannamede göstermemek (hasılatın bu defterler veya ispat edici kâğıtlardan veya beyannameden birinde gösterilmiş olması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz. Defter tutmaya mecbur olmıyanlar hakkında yalnız beyannamede gösterilmiş olup olmadığına bakılır.)

MADDE 3. — 5815 sayılı Kanunun ek dördüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Hileli vergi suçlarının cezalandırılmasında usul :

Yapılan incelemeler sonunda hileli vergi suçundan zanlı olduğu anlaşılın mükelleflerin suçları, vergi ihtilâflarını incelemeye yetkili makam ve mercilerin nihai kararları ile kısmen olsun kesinleştiği takdirde, dosyanın bir sureti ilgili vergi dairesi tarafından, âmme dâvası açılması talebi ile, o yer Cumhuriyet savcılığına gönderilir. Cumhuriyet savcısı dâvayı açmaya mecburdur. Vergi ihtilâflarını incelemeye yetkili makam ve mercilerin kararları ceza yargıcını bağlamaz.

Ek ikinci maddenin C bendi dolayısıyla; henüz vergi zıyat hâdisesi vukubulmadan hileli vergi suçu işlediği zannolunanların, inceleme Maliye müfettişleri veya hesap uzmanları veya bunların muavinleri tarafından yapılmışsa doğrudan doğruya, inceleme diğer yetkili memurlar tarafından yapılmışsa, ilgili vergi dairesinin bağlı bulunduğu defterdarlığın mütalâası alınmak suretiyle Cumhuriyet savcılığına bildirilmeleri

MADDE 2. — Aynı kanuna 5815 sayılı Kanunun 11 nci maddesiyle eklenen ek ikinci maddenin A fıkrasının 7 numaralı bendiyle C fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

7. Bir vergilendirme dönemi içinde toplamı 5 000 liradan az olmamak üzere beyannamede yazılı vergi matrahının % 10 nu geçen satış bedeli, komisyon, faiz, iştirak hissesi, kira bedeli, serbest meslek kazancı gibi hasılat, kazanç, iratları bu kanuna göre tutulması mecburi olan defterlerden hiçbirinde veya beyannamede göstermemek (hasılatın, kazanç ve iradın bu defterlerden veya beyannameden birinde gösterilmiş olması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz. Defter tutmaya mecbur olmıyanlar hakkında yalnız beyannamede gösterilmiş olup olmadığına bakılır.);

C) (A) bendinin 1-6 nci fıkralarında yazılı hareketleri, vergi tahakkuku için kanunda belli edilen sürenin hülûlünden önce tesbit edilenler (bu hareketlerin vergi zıyatını mücip olup olmadığına bakılmaksızın).

MADDE 3. — Aynı kanunun, 5815 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle kaldırılan 348 nci maddesi yerine aşağıda yazılı madde konulmuştur :

Islah ve pişmanlık

Madde 348. — Beyana istinadeden vergilerde hileli vergi suçu, kaçakçılık veya kusur mahiyetindeki kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara, beyanname verme süresinin ve 322 nci maddedeki ek sürenin sonundan itibaren bir yıl içinde kendiliğinden dilekçe ile haber veren mükelleflere aşağıda yazılı kayıt ve şartlar ile hileli vergi suçundan mütevellit ceza hükmolünmaz ve kaçakçılık ve kusur cezası kesilmez :

1. Mükellefin keyfiyeti haber verdiği tarihten önce bir muhbir tarafından her hangi resmî bir makama dilekçe ile veya şifahi beyanın bir tutanakla tevsik edilmek suretiyle haber verilen husus hakkında ihbarda bulunulmamış olması (dilekçe veya tutanağın resmî kayıtlara geçirilmiş olması şarttır.);

2. Haber verme dilekçesinin yetkili memurlar tarafından mükellef nezdinde her hangi bir

Teklif

mecburidir.

Hileli vergi suçunun işlendiğine sair suretlerle itilâ hâsıl eden Cumhuriyet savcılığı, hemen ilgili vergi dairesini haberdar ederek inceleme yapılmasını talep eder. Âmme dâvasının açılması yukarki muamelelerin ikmaline bağlıdır.

Ek 3 neü maddede yazılı cezalar kaçakçılık, kusur veya usulzüzlük cezalarının uygulanmasına mâni değildir.

Geçici K.

vergi incelemesine başlandığı veya olayın takdir komisyonuna intikal ettirildiği günden evvel (ek 2 nei maddenin C fıkrası şümulüne giren hileli vergi suçlarında bu suçun tesbit edildiği günden evvel) verilmiş ve resmî kayıtlara geçirilmiş olması;

3. Hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin, mükellefin haber verme dilekçesinin verildiği tarihten başlayarak 15 gün içinde tevdi olunması;

4. Eksik veya yanlış yapılan vergi beyanlarının mükellefin keyfiyeti haber verme tarihinden başlayarak 15 gün içinde mükellef tarafından tamamlanması veya düzeltilmesi;

5. Mükellefçe haber verilen ve ödeme süresi geçmiş bulunan noksan vergilerle aşağıda bahsi geçen % 2 nispetinde cezanın haber verme tarihinden başlayarak 15 gün içinde ödenmesi;

Lâzımdır.

Bu takdirde, ödenmesi gereken verginin zamanında ödenmemiş kısmı üzerinden ödemenin geciktiği her ay için % 2 hesabiyle zam uygulanır; ayın kesri tam sayılır.

Yukardaki şartların tahakkuku halinde kaçakçılığa yardım eden kimselere 328 nei madde mucibince vergi cezası kesilmez ve bu kimselere hileli vergi suçundan dolayı ceza hükmolünmaz.

Ceza hükümlerinin şümulü

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiiller hakkında, bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan kanunların vergi zamlarına ve cezalarına mütaallik hükümleriyle bu kanunun hükümlerinden hangisi mükellefin veya suçu işleyen kimsenin lehinde ise o hüküm tatbik olunur.

Yukardaki fıkra hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kesilmiş olup henüz itiraz süresi geçmemiş veya itiraz edilmiş olup da itiraz veya temyiz komisyonları veya Şûrayı Devlet kararı ile kesinleşmemiş olan vergi zamları ve cezalarıyla kesinleşmiş veya tahsil edilmiş olsun olmasın 5815 sayılı Kanuna göre kesilmiş olan vergi cezalarına ve ceza mahkemeleince hükmolunan cezalara da şâmindir.

Teklif

Geçici K.

MUVAKKAT MADDE 2. — 348 nci maddede bahsi geçen ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvelki zamanlara ait olup yürürlük tarihinde beyanname verme süresi ve 5432 sayılı Kanunun 322 nci maddesinde yazılı ek süre geçmiş bulunan vergiler için de mezkûr madde hükmü uygulanır. Bu takdirde mezkûr maddede yazılı bir yıllık sürenin mebdei bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

MADDE 4. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.